

УДК 007 : 304 : 655

УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ ДІАЛОГ: ВПЛИВ ПОЛЬСЬКИХ АЛЬМАНАХІВ НА СТАНОВЛЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ АЛЬМАНАХОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

О. А. Щирба

*Українська академія друкарства,
вул. Під Голоском, 19, Львів, 79020, Україна*

Обґрунтовано питання польсько-українських відносин як в аспекті історії, так і аспекті культури, літератури. Висвітлено особливості становлення та закономірності розвитку літературних альманахів в Україні та Польщі. Проаналізовано регіональні польські та українські літературні видання, а також низку видань української еміграції, їхню роль у процесі міжнаціональної комунікації. Оцінено літературні здобутки польських та українських альманахів, визначено їхнє місце в медійному контексті, в українсько-польському культурному житті та в міжкультурному діалозі.

Ключові слова: альманах, збірки, літературознавство, видавці, процес, примірник, діалог.

Постановка проблеми. Суверенна польська держава, до якої на правах національних меншин входили українці, євреї, білоруси, німці, прагнула інтегрувати культуру регіонів, сформувати монолітну національну культуру, ринок її здобутків. Зростання накладів видань, розбудова інституцій меценатства, кількість літературних груп свідчать про потужну культурну політику. Усі тодішні громадські та літературні організації брали активну участь у програмуванні культурної політики.

Втім, зарубіжна література майже не досліджена в українському контексті, проте знання з історії альманахів дуже важливі, насамперед для осмислення розвитку національних видань у світовому контексті, бачення суто національних і загальних тенденцій із розвитку, означення типологічних та самобутніх рис. Переборення стереотипів і шаблонів в оцінках багатьох аспектів історії польсько-українських відносин, які за інерцією проникли в українську науку і масову свідомість із радянської спадщини, можливе лише за допомогою пізнання історії й культури сусіднього народу. Напевно, в межах одного наукового дослідження не можна вирішити такі непрості проблеми в історії польсько-українських відносин, однак можна долучитися до їх розв'язання. Зауважимо, що польське культурне та літературне життя мали неабиякий вплив на розвиток української альманахової літератури, тому вивчення українсько-польського діалогу має неocenенне наукове та історичне значення.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Територіальне сусідство, спільне минуле, постійна господарська та культурна співпраця зумовили майже постійну

присутність української теми в польських літературних альманахах від найдавніших часів. Особливо яскраво вона постала у творах Л. Семенського, А. Мальчевського, М. Чайковського, М. Грабовського, Г. Жевуського, Ю. Словацького та ін. Наприкінці XIX — на початку XX ст. українські реалії інспірували появу творів Г. Сенкевича, М. Конопницької, В. Оркана, згодом — Ю. Лободовського, Я. Івашкевича та ін. [21, с. 137].

Питання польсько-українських відносин як в аспекті історії, так і аспекті культури, літератури, віддавна обговорювали вчені різних галузей. Особливої актуальності ці питання в останні десятиліття, після суспільно-політичних змін, які відбулися в Польщі й Україні наприкінці XX ст. Цій проблемі присвятили численні праці такі польські дослідники, як А. Хойновський, Я. Бруський, Я. Дарський, З. Карпус, В. Менджецький та ін. [17, с. 32]. Від початку 90-х років XX ст. звичними стали спільні наукові конференції, симпозіуми, семінари, де обговорюються різні аспекти польської та української літератури. Такі зустрічі постійно відбуваються у Варшаві, Кракові, Познані, Любліні, Києві, Львові, Луцьку та інших містах. Унаслідок цього було видано чимало наукових праць польських та українських учених.

У галузі літератури питання польсько-українського діалогу також віддавна було предметом досліджень обох сторін. Українській літературі присвячені праці таких польських учених, як С. Козак, Ф. неуважний, В. Мокрий, Я. Савіцька, С. Ульяш, Б. Бакула, А. Корнеєнко та ін. [14, с. 43]. Триває традиція наукових конференцій, семінарів та спільних літературознавчих видань. Спостереження над умовами розвитку польських альманахів можуть скоректувати надто категоричні, конфронтаційні (та часто помилкові) твердження деяких українських журналістикознавців й істориків щодо репресивної політики польської влади стосовно українських видань на теренах Польщі, яку вони пояснюють лише національною неприязню. Ці процеси потребують об'єктивного, а отже, всебічного осмислення. У багатьох випадках помічаємо фактори, не завжди наявні й очевидні, часто суб'єктивні й приховані. Стосунки редакційних колективів із владою, особливо у 30-ті роки, були досить непрості й могли б стати об'єктом самостійної наукової розвідки. Українських літературних альманахів практично не торкнулися цензурні претензії польської влади, тоді як навіть таке політично незаангажоване польське літературне видання, як «Literackie», у 30-ті роки XX століття пережило численні конфіскації та судові процеси, не кажучи вже про коротке життя всіх лівих та націонал-демократичних літературних альманахів та націоналістичної громадсько-політичної преси [16, с. 14].

Мета статті — обґрунтування особливостей історичного розвитку альманахів Польщі та України, пояснення необхідності їх трансформації в сучасних умовах; вивчення літературних альманахів крізь призму умов їх функціонування як видань національної меншини; визначення впливу польсько-українських відносин на розвиток альманахової літератури в Україні, Польщі та світі загалом.

Об'єктом дослідження частково є регіональні польські та українські літературні видання Волині та Львова, а також низка видань української еміграції, їхня роль у процесі міжнаціональної комунікації та місце в літературознавстві Польщі. Безумовно, такий обсяг літературних альманахів не можна охопити в одній праці,

тому ми обрали видання, які стали безпосередніми учасниками процесу літературної комунікації та міжнаціонального культурного діалогу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Українська культура на теренах усіх держав (зокрема Польщі), до яких тоді ввійшли українські землі, розвивалася в умовах самовиживання. На території Польщі не було тотального фізичного винищення українськості, як то спостерігалось в радянській Україні. Українці мали можливості для свого духовного розвитку, але шукати ці можливості вони переважно мали самі [15, с. 10]. Упродовж 20-30-х рр. XX ст. у польському суспільстві, всупереч панівній громадській думці, серед польської інтелігенції жила й розвивалась ідея польсько-української співпраці та спільного поступу. Ідея польсько-українського союзу спиралася на ідеологію польського прометейського руху, втілювалась у діяльності Польсько-українського товариства у Варшаві, реалізувалась на шпальтах видань «Wschod», «Zet», «Biuletyn Polsko-Ukrainski», декларувалася літераторами, котрі згуртувалися довкола літературного місячника «Kamera» й інших культурних осередків [13, с. 101]. Місію міжнаціонального культурного діалогу, який особливо актуалізувався в міжвоєнну добу, поряд із частиною польської інтелігенції несла українська еміграція, численні громадські організації та культурні осередки Галичини й Волині. Польська література та її медійні репрезентанти в умовах здобутої державності звільнилися від суспільного обов'язку рупора національної ідеї та визвольної боротьби. Натомість українська література в умовах політичної залежності та інокультурного оточення змушена була надалі виконувати націєконсолідуючу роль, залишалася головним засобом боротьби за духовне самозбереження нації. Кількість, тривалість існування та змістова палітра українських літературних альманахів віддзеркалює культурно-історичні реалії.

Літературні твори альманахів відображають різні аспекти суспільної свідомості та є художнім документом епохи. Літературні видання ще в XIX ст. поряд із красним письменством були флагманом національно-патріотичного руху та духовного зростання суспільства. Міжнаціональний культурний діалог починався насамперед із літературного діалогу, а письменники завжди першими декларували необхідність взаємозбагачення різних культур.

Літературні альманахи, які виходили на теренах Польщі — явище величезне за обсягом та розмаїте за формально-змістовими характеристиками. Значний обсяг становлять видання національних меншин — українські, білоруські, єврейські, німецькі, з-поміж яких більшість були альманахи регіонального призначення, що обслуговували громади на певних заселених територіях. Крім того, окрему групу становлять видання української еміграції (найчисельнішої з-поміж усіх на території Польщі), набагато менше видавали, наприклад, представники російської еміграції.

Актуалізація польсько-української міжкультурної комунікації зумовлена суспільно-історичними чинниками й пов'язана із діяльністю низки польських літературних альманахів — «Almanah Polsko-Ukrainski», «Zlet». Літературна творчість була найважливішим складником культурного й духовного життя української еміграції, головним засобом виживання в скрутних матеріальних і моральних умовах, а також порятунком від деградації чи асиміляції в інокультурному середовищі.

Творчість була способом збереження свого екзистенційного «Я» і каталізатором розвитку, літературні альманахи — об'єднаними осередками, засобами поширення інформації, обміну думками й впливу на свідомість співвітчизників.

Українська література, особливо у 20–30 рр. ХХ ст., тісно пов'язана з Польщею, польською державою, польською культурою й літературою. Найвиразніше показуючи західну орієнтацію в українській літературі, вона сама була спроможна представити твори європейського рівня. Незважаючи на напружені польсько-українські політичні відносини, до того ж у міжвоєнне двадцятиріччя вона не була відокремлена від літературного процесу в Польщі, були налагоджені контакти з представниками тогочасної польської літератури, що завжди сприяє розвиткові обох літератур [22, с. 24]. В умовах Речі Посполитої, попри всі труднощі існування «підлеглої» бездержавної нації, українська література розвивалась. Всупереч тиску польської офіційної влади, численним польсько-українським конфліктам і породжених ними упередженням, українські письменники, які проживали на території міжвоєнної Польщі, мали значно кращі умови для творчості, для вільного висловлювання думок порівнянно з тогочасними письменниками Радянської України.

Сжи Квятковський, відомий польський літературознавець і дослідник польської літератури міжвоєнної, виокремлює в польській літературі, в основному в поезії альманахів, два напрями: еволюційний (скамандрити й експресіоністи та ін.) і революційний (футуристи й «Краківська Авангарда») [17, с. 57]. Такий поділ віддзеркалює характер літературної творчості письменників. Польські альманахи відображали суспільно-культурну ситуацію, в якій перебувало українське населення в межах Речі Посполитої. Польські альманахи були своєрідним культурним флагманом, духовним бастионом у боротьбі за національне самоствердження українців в умовах інокультурного середовища. Українські альманахи на тлі тодішніх польських альманахів характеризувалися певною автономністю, замкнутістю й маргінальністю.

Більшість власне літературних альманахів Польщі становили видання літературних груп, де письменники виступали видавцями, редакторами, критиками, публіцистами, програмотворцями. Найяскравішими були альманахи польських футуристів. Вони застосовували своєрідний механізм спілкування з читачем (реципієнтом), який спирався на стратегію мистецької експансії (агресії). Краківський авангард послуговувався більш поміркованими гаслами. Початок закладений альманахом «Звротніца», у якому декларували ідею новітнього мистецтва, його зв'язку із цивілізацією. Еволюція руху простежується в пізніших виданнях «Штука Вспулчесна» та «Лінія». Активізація процесу міжкультурної комунікації сприяла появі у 20–30-х рр. низки міжнаціональних літературних проєктів, які спрямовувалися на поглиблення діалогу польської з іншими національними культурами, насамперед з українською. До прикладу, у 1930-ті роки в Польщі був започаткований абсолютно новаторський та єдиний в історії преси польсько-український журналістський проєкт — «Biuletyn Polsko-Ukrainski», який мав на меті розвиток і поглиблення польсько-українського культурного діалогу. Після 1918 р. значно розширюється географія літературних видань [22, с. 34]. Від середини ХІХ ст. найважливішими культурними й видавничими центрами Польщі були Краків, Варшава, Вільно та

Львів. У міжвоєнне двадцятиліття вони відіграють провідну роль у цій сфері, однак до традиційних культурних центрів приєдналися інші, які до того вважались провінційними, — Познань, Люблін, Остешув Великопольський, Вадовіце тощо.

Польське середовище в середині XIX ст. у Львові, зокрема літературне, мало великий вплив на розвиток українсько-польських взаємин того часу. Тут виходили польськомовні часописи, серед них — «Gazeta Polska», «Kurjer Lwowski», які друкували актуальну інформацію щодо культурного, мистецького життя міста, зокрема рецензії на твори, вистави, виставки. Виходили й літературні альманахи — «Haliczanin» (1830), «Slowianin» (1837), на сторінках яких були публікації і про українську народну творчість, і переклади. Але важливим було і те, що Карел Зап, чеський літератор і етнограф, приїхав до Львова із наміром зацікавити, ознайомити галицьке суспільство з польською літературою. Річ у тім, що «польське питання» і в XIX ст. залишалося одним із найважливіших у тодішній Європі. Польське політичне і культурне життя зосередилося у Кракові та Львові. Саме в Галичині було засновано політичну організацію «Об'єднання польського народу». К. Запові не могла не імпонувати воля до боротьби і незалежності, яку демонстрували поляки. Була ще одна обставина — маємо на увазі польську літературу як важливий чинник польської національної самосвідомості, як моральне і духовне джерело боротьби.

Роман Кирвіч, який на львівській землі продовжив традиції великого Івана Франка, провів глибокі, комплексні дослідження взаємних зв'язків художньої літератури і фольклору, спрямовані на виявлення специфіки функціонування фольклорних форм у літературі, ідейної та образної структури, запозиченої з народної стихії, ґрунтуючись при цьому у своїх наукових пошуках на фактах впливу української усної народної творчості на польську літературу [13, с. 44]. Дослідник звернувся до найдавніших часів — епохи середньовіччя, ренесансу, бароко, просвітництва, висвітлюючи елементи українського фольклору у старопольському письменстві («Український фольклор у старопольській літературі», 1963); «Українська пісня у творчості польських поетів доби Просвіщення», 1963). Перша важлива імагологічна праця ученого, що підсумувала досягнення на ниві вивчення українсько-польських культурних взаємин, — «Україніка в польських альманахах доби романтизму» (1965), яка одержана одностайне схвальне визнання в Україні і Польщі. У монографії зібрано та систематизовано польські альманахи 20–40-х рр. XIX ст., в яких функціонує українська тематика [16, с. 243]. Зрозуміло, що цей матеріал з деяких ідеологічних міркувань не досліджували, як і недостатньо опрацьований доробок маловідомих польських письменників-романтиків, тому ця наукова розвідка масштабністю заявленої теми розв'язала низку культурологічних, філологічних та літературознавчих проблем. Уже самі назви розділів відображають її змістове наповнення: «Польські альманахи першої половини XIX ст.»; «Українська пісня в польських альманахах»; «Народні легенди та перекази в альманахах»; «Питання історії і побуту українського народу». Роман Кирчів звертається до творчості Казимира Туровського, Еразма Ізопольського, Станіслава Трембецького, Михайла Чайковського, що, безперечно, допомагає відновити цілісну картину зародження і розвитку польського романтизму та значення українського фольклору

в польській культурі. У висновках монографія Р. Кирчіва засвідчує, що твори на українську тематику в альманахах сприяли посиленню інтересу польських літераторів і читацької громадськості до народної творчості та історії України. Варто наголосити на важливому для розуміння польсько-українських взаємин аспекті, порушеному дослідником, а саме: контекстах залучення іншомовного (у цьому випадку україномовного) фольклору до власної (польської) культурної парадигми та механізмах побудови за таких умов національної самобутності [21, с. 61]. Така постановка питання залишається актуальною і для польських дослідників. Роман Теодорович є автором багатьох цінних полоністичних розвідок і статей: він вивчав фольклорні зацікавлення й інспіровані ними оригінальні твори відомих польських романтиків — «Folklor ukraiński w poezji J. Ś. Źłowackiego», «Folklor ukraiński w twórczości Jozefa Bohdana Zaleskiego», «Юзеф Крашевський і Україна», «Михайло Грабовський і Україна»; писав про українську тематику в польській драматургії — «Українська тема у польській драматургії першої пол. XIX ст.», услід за польською дослідницею Марією Яньон проникливо проаналізував із перспективи українського наукового досвіду творчий доробок Люціана Семенського й Августа Бельовського — «Думки» Бельовського і Семенського»; виявив типологічні сходження в окремих творах української й польської літератур — «Тарасова ніч» Шевченка і «Nos Tarasowa» З. Фіша; простежив рецепцію творчості деяких польських авторів в українській літературі — «Каграссу gorale» Юзефа Коженювського в українських перекладах і переробках та українських авторів у польській літературі — «Відгомін Котляревського в польській культурі», «І. П. Котляревський у Польщі». Найбільша наукова пасія Романа Теодоровича — українська пісня та її переклад [21, с. 35].

Українське літературне середовище в Польщі існує як складова частина української національної меншини етнічних земель Надсяння (Перемишля), Лемківщини, Бойківщини, Холмщини та Підляшшя. Історія літературного середовища відображає процеси, яким підлягали українці Польщі, від акції «Вісла» у 1947 р. і початків організованого життя, пов'язаного з УСКТ і заснуванням газети «Наше слово» у 1956 р., до додемократичних перетворень 90-х рр. XX ст. [11, с. 55]. Від 1958 р. як щомісячний додаток до тижневика «Наше слово» почав виходити альманах «Наша культура», де друкувалися перші літературні твори українських літераторів. Місцем видання газети «Наше слово» та його додатків, а згодом щорічника «Український календар» була Варшава — осередок ГП УСКТ. Тут у 1959 р. засновано Літературне об'єднання, головою якого було обрано Євгена Самохваленка. З огляду на несприятливі політичні умови та розпорошеність письменників внаслідок акції «Вісла» Літературне об'єднання не вийшло поза рамки організаційних структур УСКТ і фактично не діяло самостійно. Натомість вершиною літературного успіху було видання антології «Гомін» у 1964 р. під егідою УСКТ, де надруковано твори 22 поетів і 21 прозаїка. Згодом літературні функції перейняв альманах «Український календар», в якому друкували твори українські письменники Польщі. Сформувалася окрема частина «Українського календаря», де відбувалися презентації літературного доробку. Кінець 80-х рр. приніс відлигу

суспільно-культурного життя українського літературного середовища в Польщі. У той період відомий еміграційний поет Богдан Бойчук, член Нью-Йоркської групи, спільно з поетесою Марією Ревакович, яка емігрувала з Польщі у 1982 р., підготував антологію модерної поезії за межами України «Поza традиції», де запропонував твори Софії Сачко, Тадея Карабовича, Івана Киризьока, Юрія Гаврилюка, Мілі Лучак, Олени Дуць та Романа Крика. Антологія вийшла у 1993 р. і мала чималий літературний успіх. Згодом Богдан Бойчук та Марія Ревакович запропонували Тадею Карабовичу ввійти до редакційної колегії мистецько-літературного тримісячника «Світо-вид» (Нью-Йорк–Київ), який виходив у 1990 до 1999 рр. Кінець 80-х рр. — поч. 90-х рр. — це період, коли українські письменники Польщі друкували свої твори, крім «Нашого слова», у «Березолі» (Харків), «Світо-виді», «Дзвоні» (Львів), «Лемківщині» (США), «Дуклі» (Словаччина), «Дніпрі» (Київ), «Сучасності», «Зернах» (Німеччина), «Всесвіті» (Київ), «Вітрилах» (Київ), «Українському альманасі», «Греко-католицькому календарі», «Календарі «Благовіста», «Перемиських дзвонах». Динаміка розвитку українського літературного середовища у Польщі після 1956 р. показувала різноманітні обличчя та напрямки творчості від суспільно-культурних проявів до дискурсу, де наголос поставлено на індивідуальному розумінні слова: від писаних говіркою текстів, які нагадували народну поезію, як це було помітно серед авторів «Нашого голосу», до говіркової поезії, писаної верлібром, як у випадку сучасних поетес: Олени Дуць, Софії Сачко та Юстини Королько [10, с. 85]. А з другого боку, розвивалася суто народна творчість з її соковитими лексичними заплавами, про що може свідчити поезія Степана Сидорука зі Ставок на Підляшші, чи творчість Якова Дудри з Лемківщини. Інтенсифікація літературного процесу в Польщі покликала до життя низку нових проектів літературних альманахів: як друкованих, так і віртуальних. І якщо останні не мають формальних обмежувальних критеріїв і в принципі мають рости як гриби після дощу, бути відкритими до різних літературних проектів, то реальним альманахам дедалі важче стає виборювати право на власне існування як неприбутковій формі видання.

Висновки. Отже, українські літературні альманахи тісно пов'язані з Польщею, польською державою, польською культурою. Найвиразніше показуючи західну орієнтацію в українській літературі, вони самі були спроможні представити твори європейського рівня. Незважаючи на напружені польсько-українські політичні відносини, альманахи не були відокремлені від літературного процесу Польщі. Були налагоджені місцеві контакти із представниками тогочасної польської літератури, що завжди сприяє розвиткові обох літератур. Попри тиск польської офіційної влади, числьні польсько-українські конфлікти і породжені ними упередження, українські письменники, які проживали на теренах міжвоєнної Польщі, мали значно кращі умови для творчості, для вільного висловлювання думок порівняно з тогочасними письменниками Радянської України.

За винятком поодиноких розвідок про польські альманахи та розвиток українських альманахів у Польщі, цілісних ґрунтовних праць в Україні немає. Наявність багатьох гострих та неоднозначних подій спільної польсько-української історії, розв'язання яких можливе лише шляхом найглибшого взаємопізнання процесів, що

їх зумовили, надає дослідженню українських та польських альманахів ще й глибокого гуманістичного змісту. Вивчення різних аспектів функціонування польських альманахів, висвітлення складних відносин літераторів із державними структурами через представлення ідейно-опозиційних тодішній владі поглядів, аналіз історичної ситуації з позицій інтересів іншої сторони має не тільки загальнонаукове значення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акопов А. Методика типологического исследования периодических зданий. Иркутск : Изд-во Иркутского университета, 1985. 96 с.
2. Актуальні проблеми сучасного літературознавства та мовознавства : зб. наук. праць. Київ, 1991. 362 с.
3. Батраченко Л. В. Літературні альманахи в Україні. Матеріали науково-теоретичної конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів гуманітарного факультету. Упор. і вид. С. А. Александров. Суми : Вид-во СумДУ, 2005. Ч. 2. 136 с.
4. Бойко І. Українські літературні альманахи і збірники XIX — початку XX ст. Київ, 1961. 158 с.
5. Верстюк О. Українське літературне життя у міжвоєнній Польщі (Видання. Постаті. Українсько-польські літературні контакти) : навч. посіб. 2-е вид., доп. Тернопіль : Тернопільська крайова організація Національний світ українських композиторів, 2001. 123 с.
6. Возняк М. С. З зарання української преси в Галичині. Записки наукового товариства ім. Тараса Шевченка. 1912. 111. 260 с.
7. Добровольський О. О., Хойнацький М. С. Підготовка оригіналів до видання : на допомогу авторові, рецензентові, редакторові, коректорові. Київ : Вища школа, 1991. 111 с.
8. Дмитрук В. Нарис з історії української журналістики XIX ст. Львів : Вища школа, 1969. 145 с.
9. Дорошенко І. Українська журналістика і критика другої половини XIX століття. Львів, 1965. 57 с.
10. Єфименко П. С. Украинская литературная летопись. Полтав. губ. ведомости, неофиц. часть. 1861. № 8. 154 с.
11. Жовтобрюх М. Мова української преси (до середини 90-х рр. XIX ст.). Київ : Вид-во АН УРСР, 1963. 415 с.
12. Збірник праць Науково-дослідного центру періодики / ред. кол. М. М. Романюк (відп. ред.) та ін. 1995. Вип. 2. 147 с.
13. «Молода Муза» і літературний процес кінця XIX — початку XX століття в Україні і Європі (19–20 листопада 1992 р.) : тези доп. наук. конф. / АН України. Ін-т літ. ім. Т. Г. Шевченка. Львівське відділення Ін-т суспільних наук. 1992. 83 с.
14. Нова рада. Український літературний альманах / під ред. М. П. Старицького, О. П. Косач, Л. М. Старицької, І. М. Стешенка. Київ : Вид. Київського літер.-артистичного товариства, 1908. 479 с.
15. Перший вінок. Жіночий альманах / ред. та вид. Н. Кобринська, О. Пчілка. 2-е доп. вид. Нью-Йорк : Союз українок Америки, 1984. 186 с.
16. Різун В., Трачук Т. Нарис з історії та теорії українського журналістикознавства : моногр. Київ, 2005. 232 с.

17. Українські літературні альманахи і збірники XIX — поч. XX ст. бібліографічний покажчик / укл. І. З. Бойко. Київ : Видавництво «Наукова думка», 1967. 371 с.
18. Українська літературна енциклопедія. В 5 т. Т. 1 : А–Г / ред. кол. І. О. Дзевєрін та ін. Київ : Гол. ред. УРЕ ім. М. П. Бажана, 1998. 536 с.
19. Федченко П. Матеріали історії української журналістики. Вип. I. Перша половина XIX ст. Київ : Вид-во Київ. ун-ту, 1959. 338 с.
20. Kwiatkowski J. Dwudziestolecie Miedzywojenne. Warszawa, 2000. 163 s.
21. Polska w literaturze ukraińskiej — Ukraina w literaturze polskiej. Materiały z sesji naukowej zorganizowanej w dniu 10-11 czerwca 2002 roku przez Instytut Filologii Polskiej Filii Akademii Swietokrzyskiej w Piotrkowie Trybunalskim / pod redakcją Stanisława Fryciego. Piotrków Trybunalski, 2003. 222 s.
22. Luckyj G. Ukrainian Literature, the Twentieth Century. Toronto, Buffalo, London, 1992. 194 p.

REFERENCES

1. Akopov, A. (1985). Metodika tipologicheskogo issledovaniia periodicheskikh zdani. Irkutsk: Izd-vo Irkutskogo universiteta (in Russian).
2. Aktualni problemy suchasnoho literaturoznavstva ta movoznavstva: zb. nauk. prats. (1991). Kyiv (in Ukrainian).
3. Batrachenko, L. V. (2005). Literaturni almanakhy v Ukraini. Materialy naukovo-teoretychnoi konferentsii vykladachiv, aspirantiv, spivrobotnykiv ta studentiv humanitarnoho fakultetu. Vol. 2. Aleksandrov, S. A. (Ed.). Sumy: Vyd-vo SumDU (in Ukrainian).
4. Boiko, I. (1961). Ukrainski literaturni almanakhy i zbirnyky KhIKh — pochatku KhKh st. Kyiv (in Ukrainian).
5. Verstiuk, O. (2001). Ukrainske literaturne zhyttia u mizhvoienii Polshchi (Vydannia. Postati. Ukrainsko-polski literaturni kontakty). 2nd ed. Ternopil: Ternopilska kraiova orhanizatsiia Natsionalnyi svit ukrainskykh kompozytoriv (in Ukrainian).
6. Vozniak, M. S. (1912). Z zarannia ukrainskoi presy v Halychyni. Zapysky naukovohto tovarystva im. Tarasa Shevchenka, 111 (in Ukrainian).
7. Dobrovolskyi, O. O. & Khoynatskyi, M. S. (1991). Pidhotovka oryhinaliv do vydannia: na dopomohu avtorovi, retsenzentovi, redaktorovi, korektorovi. Kyiv: Vyshcha shkola (in Ukrainian).
8. Dmytruk, V. (1969). Narys z istorii ukrainskoi zhurnalistyky KhIKh st. Lviv: Vyshcha shkola (in Ukrainian).
9. Doroshenko, I. (1965). Ukrainska zhurnalistyka i krytyka druhoi polovyny KhIKh stolittia. Lviv (in Ukrainian).
10. Efimenko, P. S. (1861). Ukrainskaia literaturnaia letopis. Poltav. gub. vedomosti, neofitc. Chast, 8 (in Russian).
11. Zhovtobriukh, M. (1963). Mova ukrainskoi presy (do seredyny 90-kh rr. KhIKh st.). Kyiv: Vyd-vo AN URSR (in Ukrainian).
12. Zbirnyk prats Naukovo-doslidnoho tsentru perodyky (1995). Romaniuk, M. M. (Ed.). Vol. 2 (in Ukrainian).
13. «Moloda Muza» i literaturnyi protses kintsia XIX — pochatku XX stolittia v Ukraini i Yevropi (19–20 lystopada 1992 r.) (1992). Tezy dop. nauk. konf. Lvivske viddilennia In-t suspilnykh nauk (in Ukrainian).

14. Nova rada. Ukrainyskyi literaturnyi almanakh (1908). Starytskyi, M. P., Kosach, O. P., Starytska L. M., Steshenko, I. M. (Eds.). Kyiv: Vyd. Kyivskoho liter.-artystychnoho tovarystva (in Ukrainian).
15. Pershyi vinok. Zhinochyi almanakh (1984). Kobrynska, N., Pchilka, O. (Eds.). 2-nd ed. NY: Soiuz ukrainok Ameryky (in Ukrainian).
16. Rizun V., Trachuk T. (2005)to Narys z istorii ta teorii ukrainskoho zhurnalistykoznavstva. Kyiv (in Ukrainian).
17. Ukrainski literaturni almanakhy i zbirnyky XIX — poch. XX st. bibliohrafichni pokazhchy (1967). Boiko, I. Z. (Ed.). Kyiv: Vydavnytstvo «Naukova dumka» (in Ukrainian).
18. Ukrainska literaturna entsyklopediia (1998). V 5 t. T. 1 : A–H. Dzeverin, I. O. [at al.] (Eds.). Kyiv: URE im. M. P. Bazhana (in Ukrainian).
19. Fedchenko, P. (1959). Materialy istorii ukrainskoi zhurnalistyky. Vyp. I. Persha polovyna KhIKh st. Kyiv: Vyd-vo Kyiv. un-tu, 1959 (in Ukrainian).
20. Kwiatkowski, J. (2000). Dwudziestolecie Miedzywojenne. Warszawa (in Polish).
21. Polska w literaturze ukrainskiej — Ukraina w literaturze polskiej (2003). Materialy z sesji naukowej zorganizowanej w dniu 10–11 czerwca 2002 roku przez Instytut Filologii Polskiej Filii Akademii Swietokrzyskiej w Piotrkowie Trybunalskim. Fryciegij, Stanislaw (Ed.). Piotrkow Trybunalski (in Polish).
22. Luckyj, G. (1992). Ukrainian Literature, the Twentieth Century. Toronto, Buffalo, London (in English).

UKRAINIAN-POLISH DIALOGUE: EFFECT OF POLISH ALMANACS ON FORMATION OF UKRAINIAN ALMANAC LITERATURE

O. A. Shchyrba

*Ukrainian Academy of Printing,
19, Pid Holoskom St., Lviv, 79020, Ukraine
oschyrba31@gmail.com*

The issue of Polish-Ukrainian relations both in terms of history, culture and literature has been grounded. The peculiarities of the formation and the laws of literature almanac development in Ukraine and Poland have been highlighted. Regional Polish and Ukrainian literary publications, as well as several editions of Ukrainian emigration, their role in the process of international communication have been analysed. Literary achievements of Polish and Ukrainian almanacs have been evaluated, their place in the media context in Ukrainian-Polish cultural life and intercultural dialogue has been defined.

Keywords: *almanac, collection, literature studies, publishers, process, a copy, dialogue.*

Стаття надійшла до редакції 24.01.2017.

Received 24.01.2017.